

حواس پرستی راننده

تئوری، تأثیرات و راه‌های کاهش

(جلد اول)

مترجم:

دکتر غلامرضا شیران

استادیار دانشگاه اصفهان

عنوان و نام پدیدآور	: حواس پرتی راننده: تئوری، تأثیرات، و راه‌های کاهش / مترجم غلامرضا شیران؛ [ویراستاران مایکل ا. ریگن، جان دی. لی، کریستی ال یانگ].
مشخصات نشر	: تهران: نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، پلیس راهنمایی و رانندگی، دفتر تحقیقات کاربردی، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۸۳۸ ص: مصور، نمودار.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۹۶۱۸۷-۸-۱
یادداشت	: عنوان اصلی: Driver distraction: Theory, effects, and mitigation. ۲۰۰۹ع.
موضوع	: رانندگی با حواس پرتی
موضوع	: Distracted driving
موضوع	: Automobile drivers
موضوع	: ترافیک -- پیش‌بینی‌های ایمنی
موضوع	: Traffic safety
شناسه افزوده	: ریگن، مایکل ا.، ویراستار
شناسه افزوده	: Regan, Michael A.
شناسه افزوده	: لی، جان دی.، ویراستار
شناسه افزوده	: Lee, John D.
شناسه افزوده	: یانگ، کریستی ال.، ویراستار
شناسه افزوده	: Young, Kristie L.
رده بندی کنگره	: ۵۶۲۰ HE ۹۱۳۹۵ ح ۲/۲
رده بندی دیویی	: ۱۲۴۱۶ . ۱۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۶۴۱۶۷

عنوان کتاب: حواس پرتی راننده: تئوری، تأثیرات، و راه‌های کاهش
 مترجم: دکتر غلامرضا شیران، استادیار و عضو هیئت علمی دانشگاه اصفهان
 ناظر فنی: دکتر موسی امیری، دکتر محمود صفارزاده، حسین ولی توپسرکانی
 ناشر: مرکز تحقیقات کاربردی پلیس راهنمایی و رانندگی ناجا (Trahvar@police.ir)
 مدیر اجرایی: سرهنگ ستاد شهریار بهزاد بصیرت

ویراستار ادبی: فاطمه رضایی
 صفحه‌آرایی: فاطمه رضایی
 چاپ و صحافی: سایه سیاق فارابی
 شمارگان: ۲۰۰ نسخه
 چاپ: بهار ۹۶
 قیمت: ۵۰۰۰۰ تومان

نشانی: شهرک آزمایش، پلیس راهنمایی و رانندگی ناجا، مرکز تحقیقات کاربردی
 تلفن: ۸۱۲۵۳۴۱۲ دورنگار: ۸۱۲۵۳۴۲۶
 کلیه حقوق این اثر به پلیس راهنمایی و رانندگی ناجا تعلق دارد.

۱۲	 سخن ناشر
۱۳	 درباره مترجم
۱۵	 مقدمه مترجم
۱۷	 تقدیر و تشکر
۱۹	 بخش اول: مقدمه
۲۱	 فصل اول: مقدمه
۳۱	 بخش دوم: تعریف نظریه‌ها و مدل‌های حواس‌پرتی راننده
۳۳	 فصل دوم: دو باب مبانی راننده حواس‌پرت و اشاعه حواس‌پرتی
۳۴	 ۱-۲. مرور کلی بر این فصل
۳۵	 ۲-۲. معمای برای
۳۶	 ۳-۲. پیش‌زمینه‌های حواس‌پرتی راننده
۳۷	 ۲-۴. چه زمانی یک راننده، راننده شد؟
۴۲	 ۲-۵. حواس‌پرتی چیست؟ جاذبه چیست؟
۴۴	 ۲-۶. در جست‌وجوی تعریفی برای حواس‌پرتی
۴۶	 ۲-۷. نظریه رانندگی
۴۸	 ۲-۸. آیا امکان عملکرد کامل وجود دارد؟
۵۱	 ۲-۹. بازی یافتن مقصر
۵۴	 ۲-۱۰. خلاصه و نتیجه‌گیری
۵۷	 منابع
۶۳	 فصل سوم: تعریف حواس‌پرتی راننده
۶۵	 ۳-۱. تعریف حواس‌پرتی
۶۹	 ۳-۲. حواس‌پرتی به عنوان عامل مؤثر در تصادفات
۷۴	 ۳-۳. نتیجه‌گیری
۷۶	 منابع

فهرست مطالب

عنوان

صفحه

فصل چهارم: عامل حواس پرتی چیست؟ حواس پرتی، نفوذ کننده کنترل چندلایه‌ای.....	۷۹
۱-۴. حواس پرتی به عنوان یک شکست در کنترل چندلایه‌ای.....	۸۰
۲-۴. کنترل عملیاتی: حواس پرتی به عنوان رقابت مهارت‌ها.....	۸۸
۳-۴. کنترل تاکتیکی: حواس پرتی به عنوان ضعف در زمان‌بندی وظایف.....	۹۱
۴-۴. کنترل راهبردی: حواس پرتی به عنوان تنظیم غلط اولویت‌ها.....	۹۷
۱-۴. نتیجه‌گیری.....	۱۰۰
منابع.....	۱۰۱
فصل پنجم مدل‌ها: سوجه، حواس پرتی و اجتناب از خطرات جاده‌ای.....	۱۰۷
۱-۵. نمای کلی.....	۱۰۸
۲-۵. پدیده کوری آگاهانه.....	۱۰۸
۳-۵. مدل SEEV.....	۱۱۲
۴-۵. راهکارهای تنویر یک برای حل مسئله ناآگاهی از خطر.....	۱۱۸
۵-۵. عواقب روش‌ها.....	۱۲۰
۶-۵. نتیجه‌گیری.....	۱۲۱
منابع.....	۱۲۲
بخش سوم: اندازه‌گیری حواس پرتی راننده.....	۱۲۷
فصل ششم: اندازه‌گیری حواس پرتی راننده.....	۱۲۹
۱-۶. مقدمه.....	۱۳۰
۲-۶. اندازه‌گیری مواجهه با حواس پرتی در حین رانندگی.....	۱۳۱
۳-۶. بررسی‌های مقطعی.....	۱۳۱
۴-۶. مطالعات کنار جاده‌ای.....	۱۳۳
۵-۶. مطالعات نیمه‌تجربی.....	۱۳۵
۶-۶. مطالعات رانندگی طبیعی.....	۱۳۸
۷-۶. مسیر آینده.....	۱۴۰
منابع.....	۱۴۱

شش

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۱۴۵	فصل هفتم: اندازه گیری تأثیرات حواس پرتی راننده با شیوه ها و معیارهای اندازه گیری مستقیم عملکرد رانندگی
۱۴۶	۱-۷. مقدمه
۱۴۷	۲-۷. روش های اندازه گیری عملکرد رانندگی
۱۵۱	۳-۷. اعتبارسنجی و صحت شبیه سازی
۱۵۷	۴-۷. رابطه بین حساسیت و روش های آزمون
۱۵۹	۵-۷. صحت اعتبارسنجی، حساسیت و متعادل سازی هزینه ها
۱۶۰	۶-۷. اندازه گیری های عملکرد رانندگی
۱۶۶	۷-۷. وظایف رجوع و معیار عملکرد
۱۷۰	۸-۷. نتیجه گیری
۱۷۳	منابع
۱۷۹	فصل هشتم: شیوه های جایگزین در اندازه گیری حواس پرتی؛ آزمایش تعویض خط
۱۸۰	۱-۸. مقدمه
۱۸۱	۲-۸. پیشرفت آزمون تغییر مسیر
۱۹۱	۳-۸. مطالعه مثال ها: در جست و جوی دو شیوه جایگزین
۱۹۷	۴-۸. استاندارد سازی آزمون تغییر خط در ایزو ۲۶۰۱۲
۱۹۸	۵-۸. توسعه موضوع و ادامه تحقیقات
۱۹۹	۶-۸. بحث
۲۰۱	منابع
۲۰۳	فصل نهم: شما شیء را می بینید، شما شیء را نمی بینید
۲۰۴	۱-۹. پیش زمینه
۲۰۸	۲-۹. روش کار
۲۱۲	۳-۹. ابزارها
۲۱۳	۴-۹. شرکت کنندگان
۲۱۴	۵-۹. معیار
۲۱۵	۶-۹. معیار نسبت R

هفت

فهرست

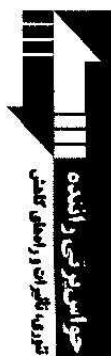
فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۲۱۶	۷-۹. نتیجه گیری
۲۱۷	۸-۹. خلاصه
۲۱۹	منابع
۲۲۳	فصل دهم: شیوه‌های ارزیابی حواس پرتی بر اساس رفتار چشمی و ردیابی وقایع
۲۲۴	۱-۱۰. مقدمه
۲۲۵	۲-۱۰. عوامل کلیدی در ارتباط بایستی توجهی در تصادفات
۲۳۱	۳-۱۰. تکنیک‌های ارزیابی حواس پرتی بر اساس رفتار بصری رانندگان
۲۳۹	۴-۱۰. روش شناسایی و بازشناسی رویدادها و اشیاء
۲۴۶	۵-۱۰. وظایف شناسایی غلایم مصنوعی: وظیفه شناسایی محیطی و روش‌های مربوطه
۲۵۷	۶-۱۰. بحث کلی و نتیجه گیری
۲۶۰	منابع
۲۶۷	بخش چهارم: اثرات حواس پرتی بر عملکرد رانندگی
۲۶۹	فصل یازدهم: تلفن‌های همراه و حواس پرتی راننده
۲۷۰	۱-۱۱. مقدمه
۲۷۱	۲-۱۱. تلفن‌های همراه دستی یا غیردستی
۲۷۲	۳-۱۱. مطالعات مشاهده‌ای
۲۷۳	۴-۱۱. رویکردهای اپیدمیولوژیکی
۲۷۵	۵-۱۱. تجربه‌های جاده‌ای
۲۷۸	۶-۱۱. مطالعات آزمون مسیر بسته
۲۷۹	۷-۱۱. مطالعات شبیه‌سازی شده
۲۸۵	۸-۱۱. شبیه‌سازی جزئی
۲۸۶	۹-۱۱. حواس پرتی‌های مربوط به تلفن همراه، فراتر از مکالمات
۲۸۸	۱۰-۱۱. نتیجه گیری
۲۹۰	منابع

هشت

چهارمین ویرایش
چهارمین ویرایش

۲۹۷	فصل دوازدهم: منابع حواس پرتی داخل وسیله نقلیه و تأثیر آن‌ها بر عملکرد راننده.....
۲۹۸	۱-۱۲. مقدمه.....
۲۹۹	۲-۱۲. منابع فناوری محور حواس پرتی‌های داخل وسیله نقلیه.....
۳۱۹	۳-۱۲. منابع حواس پرتی غیر فناوری محور داخل وسیله نقلیه.....
۳۲۳	۴-۱۲. نمای دیگر از عواملی که به صورت بالقوه باعث حواس پرتی می‌شوند.....
۳۲۳	۵-۱۲. نتیجه‌گیری.....
۳۲۵	منابع.....
۳۲۹	فصل سیزدهم: عوامل حواس پرتی خارج وسیله نقلیه.....
۳۳۰	۱-۱۳. مقدمه: اهمیت موضوع.....
۳۳۰	۲-۱۳. چه اشیایی در محیط خارج می‌تواند حواس راننده را پرت کنند؟.....
۳۳۳	۳-۱۳. محیط خارج تا چه اندازه می‌تواند حواس راننده را پرت کند؟.....
۳۳۴	۴-۱۳. چگونه حواس پرتی ناشی از محیط خارج ارزیابی می‌شود؟.....
۳۳۵	۵-۱۳. تأثیرات حواس پرتی خارجی بر روی جنبه‌های مختلف عملکرد رانندگی و رانندگان مختلف.....
۳۳۷	۶-۱۳. اثرات سن و تجربه.....
۳۳۸	۷-۱۳. مطالعه موردی: تابلوهای تبلیغاتی.....
۳۴۳	۸-۱۳. نتیجه‌گیری.....
۳۴۵	منابع.....
۳۴۷	فصل چهاردهم: حواس پرتی و حمل و نقل همگانی.....
۳۴۸	۱-۱۴. مقدمه.....
۳۴۸	۲-۱۴. حواس پرتی راننده.....
۳۵۰	۳-۱۴. حواس پرتی در بخش‌های حمل و نقل تجاری و همگانی.....
۳۵۲	۴-۱۴. مطالعه موردی حواس پرتی راننده اتوبوس.....
۳۷۱	۵-۱۴. نتیجه‌گیری.....
۳۷۳	منابع.....

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۳۷۵	بخش پنجم: حواس پرتی، تصادفات و خطر تصادف
۳۷۷	فصل پانزدهم: منابع حواس پرتی راننده
۳۷۸	۱-۱۵. مقدمه
۳۷۸	۲-۱۵. روش‌هایی برای شناسایی منابع حواس پرتی
۳۷۹	۳-۱۵. برنامه‌نویسی و طبقه‌بندی منابع حواس پرتی
۴۰۲	۴-۱۵. سازوکار منابع حواس پرتی
۴۱۰	۵-۱۵. منابع حواس پرتی راننده
۴۱۳	۶-۱۵. نتیجه‌گیری
۴۱۴	منابع
۴۱۷	فصل شانزدهم: مصداقات تصادفات ناشی از حواس پرتی راننده
۴۱۸	۱-۱۶. مقدمه
۴۱۸	۲-۱۶. تعریف حواس پرتی
۴۱۹	۳-۱۶. مطالعات تصادف بر اساس گزارش‌های پلیس و تحقیقات تصادفات
۴۳۵	۴-۱۶. محدودیت‌های مطالعات تصادف «حقیقی»
۴۳۷	۵-۱۶. نمونه‌ای از مطالعه تصادفات طبیعی
۴۴۲	۶-۱۶. یافته‌های دیگر پژوهش‌های تصادفات
۴۴۳	۷-۱۶. بحث
۴۴۹	۸-۱۶. نتیجه‌گیری
۴۵۱	منابع
۴۵۵	فصل هفدهم: تحقیقات اپیدمیولوژیکی بر حواس پرتی راننده
۴۵۶	۱-۱۷. تشریح خطر
۴۵۷	۲-۱۷. سلسله‌مراتب مدارک و شواهد تحقیق
۴۵۷	۳-۱۷. مشخص کردن عوامل خطر
۴۵۹	۴-۱۷. حمل مسافر به عنوان یک عامل خطر
۴۵۹	۵-۱۷. مدارک مربوط به راننده‌های جوان
۴۶۰	۶-۱۷. بقیه مدارکی که با تعداد مسافره‌ای حمل‌شونده، مرتبط هستند

۴۶۱	۷-۱۷. استفاده از تلفن همراه به عنوان یک عامل افزایش خطر
۴۶۲	۸-۱۷. دیگر فعالیت‌هایی که به عنوان عوامل خطر باعث حواس‌پرتی می‌شوند
۴۶۳	۹-۱۷. راه آینده
۴۶۵	منابع
۴۶۹	فصل هجدهم: تحقیقات بر روی مواجهه با حواس‌پرتی؛ خلاصه‌ای از یافته‌ها
۴۷۰	۱-۱۸. مقدمه
۴۷۱	۲-۱۸. نظر، محرک‌ها، مصاحبه‌های تلفنی و پستی
۴۷۴	۳-۱۸. نظرسنجی‌های مشاهده‌ای کنار جاده‌ای
۴۷۷	۴-۱۸. مطالعات رانندگی طبیعی
۴۸۱	۵-۱۸. خلاصه یافته‌های روش‌های مواجهه
۴۸۳	۶-۱۸. اثرات قوانین تلفن‌رسانی روی در معرض خطر بودن در طول زمان
۴۸۴	۷-۱۸. نتیجه‌گیری
۴۸۶	منابع

برای بسیاری از مردم، رانندگی و هدایت یک وسیله نقلیه از پیچیده‌ترین و خطرناک‌ترین کارهایی است که در زندگی با آن مواجه می‌شوند. باوجود این پیچیدگی، بسیاری از رانندگان به هنگام رانندگی کارهایی انجام می‌دهند که ممکن است از توجه و دقت آن‌ها در اصل رانندگی کاسته و آن‌ها را با خطر مواجه کند. متأسفانه جوانان بیشترین سهم را در این زمینه دارند. به نظر می‌رسد که حواس‌پرتی به یک عادت روزمره در رانندگان بدل شده که عواقب زیان‌بار جانی، مالی، روحی و روانی، اجتماعی و فرهنگی نامطلوبی بر فرد و جامعه تحمیل می‌کند.

برای نخستین بار در سال ۱۹۹۲ میلادی، بنیاد ایمنی جاده‌ای سازمان اتومبیل‌رانی استرالیا در کانبرا، با هدف ایمنی جاده‌ای و به نفع کاربران، بودجه‌ای بالغ بر ۱۶ میلیون و ۳۰۰ هزار دلار برای تحقیق و راه‌اندازی پروژه‌ای مرتبط با حواس‌پرتی رانندگان را در استرالیا و جهان تخصیص داده و مدیریت نمود. در این راه، پس از چهل فرهیخته شناخته‌شده و معتبر از سراسر جهان در زمینه «حواس‌پرتی رانندگان» و موضوعات مرتبط با آن مساعدت جمعی نمودند تا نتایج آن در قالب یک مجموعه کامل (این کتاب) گردآوری و به دست عموم قرار گیرد.

این کتاب در زمانی بحرانی و خاص عرضه می‌شود؛ زمانی که مسئولان و متصدیان ایمنی جاده‌ای در سراسر جهان بیش‌ازپیش بر نقش راننده و اهمیت حواس‌پرتی راننده و جایگاه آن در ایمنی جاده‌ای پی برده‌اند. این کتاب دربرگیرنده اثرات و دیدگاه‌های تجربی - علمی مسئولان حمل‌ونقل و ترافیک، خودروسازی، تولیدکنندگان قطعات خودرویی، پژوهشگران پیشگیری از حوادث رانندگی و اساتید دانشگاه‌ها است. کتاب حاضر دربرگیرنده «تاریف، نظریه‌ها، مدل‌های گوناگون توجه و حواس‌پرتی، اجتناب از درگیرشدن با خطرات ناشی از شیوه‌های اندازه‌گیری و ارزیابی تأثیرات ناشی از پدیده خطرناک «حواس‌پرتی» است. این کتاب شکال مختلف و تأثیرات حواس‌پرتی بر عملکرد رانندگی در انواع گوناگون حمل‌ونقل به همراه منابع حواس‌پرتی و تحقیقات انجام‌گرفته در مواجهه با آن، استانداردهای خودروسازی و طراحی راهکارهای خودروبی و رفتاری و به‌طورکلی راهکارهای کاهش و جلوگیری حواس‌پرتی را از دیدگاه کشورهای گوناگون ارائه می‌دهد. این کتاب نخستین مجموعه مفید و جامع در زمینه «حواس‌پرتی راننده» است که مطالعه و به‌کارگیری اصول آن می‌تواند نقشی اساسی در کاهش هزینه‌های ارتقای ایمنی و افزایش

ایمنی جاده‌ای داشته باشد. همه اقشار جامعه اعم از مردم عادی، اقشار علمی / پژوهشی و اجرایی که به هر نحوی با موضوع حمل و نقل و ایمنی جاده‌ای سروکار دارند، قادر خواهند بود که از این کتاب در راستای ایمن سازی جاده‌ها و رانندگان در سرتاسر جهان بهره‌مند شوند.

مترجم بر خود واجب می‌داند که از تلاش‌های پرفسور دان آتکینز، ریاست محترم بنیاد ایمنی جاده‌ای سازمان اتومبیل رانی استرالیا (NRMA) و همچنین از نویسندگان اصلی این کتاب، آقایان دکتر مایکل ریگان که در حال حاضر مدیر مرکز تحقیقات حمل و نقل و ایمنی در انستیتو ملی فرانسه در شهر لیون می‌باشند و پرفسور جان لی، مدیر گروه تحقیقاتی عوامل انسانی در ایمنی حمل و نقل از دانشگاه آیووا (آمریکا) و سرکار خانم کریستی یانگ از مرکز تحقیقات تصادفات جاده‌ای دانشگاه موناخ (استرالیا) تشکر ویژه به عمل آورد.

علاوه بر نویسندگان محترم، بیش از چهل دانشمند و پژوهشگر دیگر از کشورهای ژاپن، آمریکا، آلمان، استرالیا، سوئد، کانادا، نیوزلند و انگلستان بر اصل این کتاب همت گماردند که بدین وسیله از آن‌ها تشکر می‌شود. لیست کامل، سوابق کاری و آدرس تمامی نویسندگان محترم و حمایت‌کنندگان به‌منظور حفظ و حمایت حقوق علمی و معنوی آن‌ها در پایان این مجموعه تقدیم حضورتان می‌شود.

به لحاظ جامع و حجیم بودن این اثر، به دلیل راحتی حمل و استفاده، ترجمه در دو جلد انجام گرفته و این جلد - جلد پیش رو - جلد اول این اثر است.

استادیار و عضو هیئت علمی دانشکده حمل و نقل دانشگاه اصفهان

دکتر غلامرضا شران